

oslobodit svoj starý telefón, ktorý – neodovzdaný správnym spôsobom na recykláciu – pláva na lodi naloženej aj ďalšou nefunkčnou elektronikou na skládku elektroodpadu do africkej Ghany. Deti plnia rôzne úlohy, pričom postupne nachádzajú kľúče, dostávajú sa k indiciám, postupne riešia úlohy, až posledným z nich odomknú svoju truhlicu s pokladom. Teda s telefónom, v ktorom sa mnohé poklady, vo forme ešte zrecyklovateľných vzácnych prvkov potrebných na to, aby elektronika fungovala, nachádzajú.

Video, kde si môžete pozrieť ukážku z hry:

„Najviac sa mi páčilo to, že sme hrali všetci spolu a bolo to zaujímavé, naučila som sa nové veci a bola to zábava. A bavilo ma hľa-

Elektro – dobrý pomocník, zlý páni

Generácia, ktorá sa narodila do doby elektronickej. Všetko hľadá na googli, na sociálnych sieťach, s mobilom v ruke vstáva aj zaspáva. Naši teenageri. Povedali by sme o nich, že chcú len nové a nové výrobky, vezú sa na vlne reklám a nezaujímajú ich odvrátená strana (nielen) ich konzumného života...

Žiactvo a študentstvo zapojené do projektu ElektroodpadDopad, ktoré sú už sedem rokov systematicky vzdelávané expertmi a expertkami z Centra environmentálnej a etickej výchovy Živica, ako aj svojimi rovesníkmi a rovesničkami, to však všetko môžu vidieť aj inak. Na kurzoch získavajú nové poznatky (ktoré nie sú bežne v učebniciach) zážitkovou formou, spoluprácou v skupinkách a v krásnom prostredí Vzdelávacieho centra CEEV Živica v Zajezovej. Podľa ich vlastných slov im takéto vzdelávanie mení pohľad na svet a povzbudzuje ich v hľadaní spôsobov, ako o téme hovoriť s rovesníkmi a rovesničkami.

„O elektroodpade sme vedeli naozaj málo, o tejto téme sa veľmi nehovorí, nie je ani populárna na sociálnych sieťach. Každý zbiera odpadky, ale elektroodpad je akosi pomimo. Myslím, že spolužiaci nás prijali, dokázali sme ich zaujať,“ hovorí gymnazista zo Skalice Tomáš Hyža.

A pedagogický zbor? Už vyše 130 pedagógov a pedagogičiek, ktorí prešli komplexným vzdelávaním v tejto téme, sa jej chopilo s nadšením, do hĺbky aj hravo. S veľkým nasadením vymýšľajú inovatívne metódy, hry, zábavné hodiny, na ktorých príde

k uvedomeniu si vplyv nášho spotrebiteľského správania na planétu, ale aj k dobrým nápadom, čo môžeme zmeniť k lepšiemu.

UČENIE O ELEKTROODPADE FORMOU ÚNIKOVEJ HRY?

Pani učiteľka Janke Hrnčiarikovej zo ZŠ Šenkvice sa podarilo mimoriadne nachnúť svojich žiakov a svoje žiačky pre túto tému, ktorá na prvé počutie vôbec nemusí znieť lákavo. Obetavá pedagogička je totiž zanielou propagátorkou ekologických tém. Škola je už niekoľko rokov zapojená do programu Zelená škola, a tak, keď mali príležitosť vyskúšať si nový projekt ElektroodpadDopad, neváhali.

Hneď ako sa teenageri viac dozvedia o pozadí výroby a likvidácie elektrospotrebičov, sú veľmi prekvapení. Inak tomu nebolo ani na tejto základnej škole. Deti boli po pozretí dokumentu *Vítajte v Sodomě* o obrovskej skládke toxického odpadu, ktorá vzniká v Ghane z nášho európskeho elektroodpadu, šokované. „Vidia, ako tam ich rovesníci a rovesničky vedú celkom iné životy, musia pracovať na skládke, sú vystavovaní toxicite. To ich nenechalo ľahostajnými,“ dodáva učiteľka.

O ťažkých témach sa však dá učiť aj hravo a tak, že to žiakov a žiačky vyšších ročníkov základnej školy baví. Pani učiteľka pre nich pripravila únikovú hru, pri ktorej musia

danie tých všelijakých obálok, škatuliek a aj ten kľúč v tej knihe bolo zábavné nájsť.“ – Nela Heribanová, žiačka zo ZŠ Šenkvice

Inú únikovú hru pripravili pre svojich spolužiakov a spolužiačky a dokonca aj pre pedagogický zbor detí zo základnej školy v Pliešovciach. Odohrávala sa v ich krásnej školskej záhrade, ktorú mohli zapojené žiactvo a učiteľstvo opustiť až po vyriešení mnohých úloh týkajúcich sa životného cyklu elektrospotrebičov.

O ANALÝZE ELEKTROODPADU V MODRE

„Téma elektroodpadu školopovinné deti zaujíma. Aj preto sa nechali svojou pani učiteľkou nahovoriť na veľmi zaujímavú hodinu environmentálnej výchovy, na

realizujú:

Viac na túto tému:

www.elektroodpad.zivica.sk

Film

Vitajte v Sodome

Online kurz:

Tajný život mobilu

**ELEKTROODPAD
DOPAD**

ktorej sa podujali na analýzu odpadu v meste Modra – v rámci vysypaných kontajnerov na komunálny odpad našli okolo 5 % nevytriedenej elektroniky, dokonca aj úplne funkčné hodiny,“ hovorí Lesanka Blažencová z CEEV Živica.

Dôležitou súčasťou projektu ElektroodpadDopad je rovesničke vzdelávanie, kde samotní školáci a samotné školáčky vymýšľajú vzdelávacie aktivity o téme pre svojich spolužiakov a spolužiačky. Žiactvo základnej školy Teriňa pripravilo o elektroodpade divadlo pre deti z materskej školy aj pre I. stupeň základnej školy a v rámci akčných dní ku Dňu Zeme ho zahráli dokonca v miestnom kultúrnom dome.

Veľký ohlas mal projekt ElektroodpadDopad aj na Gymnáziu F. V. Sasínka v Skalici. „Na tomto projekte ma najviac zaujala možnosť dať študentom priestor na sebarealizáciu, to bolo mojou hlavnou *méťou*. Navyše, téma elektroodpadu je stredoškolskmi málo prebádaná, tak som verila, že ich to zaujme. Rovesničke vzdelávanie je skvelé, myslím si, že študenti skôr prijímajú informácie od spolužiakov, ktorí to vedia podať spôsobom im blízky. No a tí, ktorí boli v akčnom tíme a mali vzdelávať, zas museli študovať, rozmýšľať, ako to urobiť pútavo pre kamarátov, jednoducho vyjsť zo svojej komfortnej *zóny*,“ vysvetľuje učiteľka angličtiny a zároveň koordinátorka environmentálnych aktivít v škole Margita Kojšová.

Študenti a študentky vymýšľali online kvízy, ale aj hry a rôzne iné úlohy. „Napríklad sme spolužiakom zadali úlohu, aby sa rozbíhali po byte, našli elektrospotrebiče a zistili krajinu pôvodu čo najväčšieho počtu z nich. Potom sme o tom diskutovali,“ dodáva ďalší člen akčného tímu, gymnazista Martin Kočárik. Vzdelávali sa vtipnou formou a spolužiakom, spolužiačkam i pedagogickému zboru dokázali, že aj o zložitých problémoch sa dá hovoriť odľahčene.

Video Aj gypsel schybil.

V škole to však nezostalo len pri teoretizovaní. „Urobili sme zber elektroodpadu a poňali sme to ako súťaž medzi triedami. Malo to obrovský ohlas, pretože sme vyzbierali asi 700 kilogramov,“ vraví Margita Kojšová.

„Prekvapilo ma, aké veľké množstvo telefónov sme dokázali vyzbierať. Mnoho z nich bolo celkom nových alebo takých, ktoré sa dali v pohode opraviť, a spolužiaci ich len tak vyhodili. Niektoré nové, moderné. Je to obrovské plytvanie zdrojmi,“ krúti hlavou Tomáš Hyža.

**Výtvarné spracovanie
dojmov z ťažby v Kongu (autorka je študentkou
Strednej odbornej školy pedagogickej
v Turčianskych Tepliciach).**

Študentky Strednej odbornej školy pedagogickej v Turčianskych Tepliciach po pozretí filmu *Krv v mobiloch* nakreslili nádherné obrázky dokumentujúce ich pocity. Takisto sa téme venovali pri príprave vzdelávania pre maličkých zameraného na správne triedenie batérií z detských hračiek.

V rámci projektu ElektroodpadDopad, ktorý realizuje mimovládna organizácia CEEV Živica spolu so spoločnosťou SEWA a.s., sa za 7 rokov jeho existencie podarilo v tejto téme vzdeláť viac ako 35 tisíc detí, pedagógov a pedagogičiek aj rodičov a len na samotných školách vyzbierať viac ako 62 ton elektroodpadu.

Tento druh odpadu je nielenže toxický, ale získavanie mnohých súčiastok do elektrických zariadení a spotrebičov je často sprevádzané aj neetickým správaním, devastovaním krajiny a ničením ľudských životov vrátane detských, keďže aj malé deti musia robiť v baniach či na nebezpečných skládkach.

„Projekt je obľúbený práve preto, že sa deti učia prostredníctvom vlastných aktivít. Často udivene zisťujú, koľko zbytočnosti nakupujú, v odpade nachádzajú plne funkčné spotrebiče, učia sa, aký to má strašný vplyv na našu planétu. Tento rok sme počas akčných dní videli, ako dokážu malé deti meniť myslenie svojich rodičov, a tak verím, že nám vyrastá generácia, ktorá bude mať k téme šetrenia zdrojov a ochrany planéty celkom iný prístup. A možno nebude každý rok nový mobil na zozname darčiekov, ktoré si prajú pod stromček,“ uzavrela manažérka projektu ElektroodpadDopad Lesanka Blažencová.

CEEV Živica
Foto archív autorky
a CEEV Živica